

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen nostettava kaupungin strategiseksi tavoitteeksi

Vuonna 2019 asiantuntijoiden julkaiseman Suomen lajien punaisen kirjan mukaan joka yhdeksäs arvioitu laji on uhanalainen. Iso osa näistä on metsälajeja tai ns. perinnebiotoopeilla eläviä lajeja. Sekä Suomessa että kansainvälisesti uhanalaisuuskehitys on kiihtynyt ja edelliseen vuonna 2011 toteutettiin arvioon verrattuna uhanalaisten lajien määrä nousi 420 lajilla¹. Luontotyyppejä tarkasteltaessa Suomessa koko maan tasolla 48% luontotyypeistä on arvioitu uhanalaisiksi - erityisen uhanalaisia ovat perinnebiotoopeihin kuuluvat kedot, niityt ja hakamaat². Tutkijoista muodostuvan Kansainvälisen Luontopaneelin mukaan luonnon monimuotoisuuden hupenemista tulisi pitää yhtä vakavana uhkana kuin ilmastonmuutosta³.

Kaupunkiorganisaatiossa monimuotoisuutta käsitellään erityisesti kaupungin metsien käyttöä ja hoitoa ohjaavissa linjauksissa. Kaupungilla on kuitenkin mahdollisuus turvata luonnon monimuotoisuutta myös muilla keinoin, kuten puistojen hoidolla tai turvaamalla riittävät viheralueet ja -käytävät kaupungin tiivistämiskäytämisenä. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen voi toimia myös yhtenä vastuullisten hankintojen kriteerinä.

Edellä kuvatut kehityskulut korostavat tarvetta nostaa luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen laajemmin koko kaupunkikonsernin toimintaa ohjaavaksi periaatteeksi. Esimerkiksi Helsingissä on laadittu kaupungille Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma⁴. Helsingin kaupungin tavoitteena on suunnitelmallisesti lisätä luonnon monimuotoisuutta. Myös Joensuussa strategisella toiminnalla voidaan parantaa kaupungissa sijaitsevien pienvesistöjen, purojen ja "pusikkojen" arvoa luonnon monimuotoisuuden suojapaikkoina esimerkiksi lintulajeille. Kaupungin tulee ottaa huomioon monimuotoisuuden turvaaminen osana kaupunkiympäristön toimintaa perustamalla esimerkiksi kaupunkiniittyjä, käyttämällä kevyempiä toimenpiteitä lähiluonnon hoitamisessa, sekä huomioimalla niin kutsuttujen jättömaiden arvo niittyinä ja ketoina. Samalla luonnon monimuotoisuuden arvon tunnistaminen ja turvaaminen tulee ottaa huomioon myös hankinnoissa sekä koulutoimessa. Toimenpideohjelmassa näitä eri sektoreita toimia kerätään yhteen, sekä jalkautetaan monimuotoisuuden huomioiminen ja turvaaminen koko kaupunkikonsernia ohjaavaksi periaatteeksi.

Joensuun kaupunki on linjannut kunnianhimoisen tavoitteen olla yksi johtavista kaupungeista ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja nyt meillä on mahdollisuus tehdä oma osamme sekä näyttää esimerkkiä myös luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Joensuun kaupunki valmistelee luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimenpideohjelman.

¹ https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Suomen_lajien_Punainen_lista_2019

² https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Luontotyyppit/Luontotyyppien_uhanalaisuus/Luontotyyppien_uhanalaisuus_2018

³ [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Luontopaneeli_varoittaa_peruuttamattomas\(46898\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Luontopaneeli_varoittaa_peruuttamattomas(46898))

⁴ <https://www.hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/luonto-ja-viheralueet/monimuotoisuus/monimuotoisuuden-turvaaminen/>

ANNI SAARELAINEN

ALIA DANNENBERG

Anni Järvinen

MARJO HAAKANA

Petteri Tahvanainen

Maria Roivas

Hanna Antti

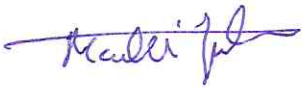

MIRA PESONEN

MILENA VARIS

Mare Oksanen

Sanna Heinonen

Meryä Hakisalo-Roppone

Marthi Soutone

Ville Eloranta

HANNA SUSITALO

Kosti Mikkonen

ANNI KUMPUAINEN

MIKA PIIRONEN

KIRSI MIKKOLA

SARI KOSKINEN

OSKARI KORHONEN

Hanna Helopainen

Kaupunginvaltuusto	§ 111	26.08.2019
Rakennus- ja ympäristölautakunta	§ 56	16.10.2019
Kaupunginhallitus	§ 415	28.10.2019
Kaupunginvaltuusto	§ 147	25.11.2019

Valtuutettu Antti Saarelaisen ynnä muiden valtuustoaloite luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimenpideohjelmasta

4861/11.00/2019

KV 26.08.2019 § 111

Valtuutettu Antti Saarelainen jätti 26.8.2019 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimenpideohjelmasta.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoitteen myös Martti Juntunen, Alia Dannenberg, Ville Elonheimo, Anni Järvinen, Hanna Susitaival, Marko Haakana, Krista Mikkonen, Antti Kainulainen, Petteri Tahvanainen, Mika Piironen, Maria Roivas, Kikkis Mikkola, Hannele Autti, Sari Koskinen, Mira Pesonen, Oskari Korhonen, Milena Varis, Mari Ojalampi, Hannu Holopainen, Sanna Heinonen ja Merja Mäkisalo-Ropponen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

RAKYMPLK 16.10.2019 § 56

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 2.9.2019 lähettää asian rakennus- ja ympäristölautakunnan valmisteltavaksi.

Antti Saarelainen ja muut allekirjoittaneet esittävät, että Joensuun kaupunki valmistelee luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimenpideohjelman.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on noussut ilmastonmuutos keskustelussa varautumisen lisäksi merkittäväksi asiaksi. Ilmastonmuutoksella on tutkimusten mukaan selvä yhteys luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen tähtäviä toimenpideohjelmaa on laadittu valtuustoaloitteessa mainitun Helsingin ohjelman lisäksi ainakin Kuopiossa ja Espoossa.

Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö on toukokuussa 2019 aloittanut luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelman laatimisen. Kesän aikana on tehty yhteenveto Joensuun luonnon ominaispiirteistä ja suojelun nykytilanteesta sekä tehty ohjelman runko yleisine tavoitteineen.

Ohjelma tulee koostumaan tavoitteista ja toimenpiteistä, jotka on jaoteltu niin, että niissä käsitellään luonnonympäristöjä, vesistöjä, eläimistöä, kulttuuriympäristöjä, vieraslajeja sekä ympäristövastuullisuuden edistämistä.

Jaottelu vastaa valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista jaottelua toimenpiteiksi (Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävästä käytön strategiasta vuosiksi 2012–2020, Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi). Samaa jaottelua ovat käyttäneet myös muut kaupungit omissa ohjelmissaan.

Ohjelman laatimiseen tulee liittymään myös osallistaminen, jossa kartoitetaan kuntalaisten näkemyksiä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Ohjelma tulee sisältämään toimenpide-ehdotuksia luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja sen lisäämiseksi. Toimenpiteitä toteutetaan muun muassa metsänhoidon linjauksen, laadittavan vieraslajisuunnitelman ja vastuullisten hankintojen kautta. Climatejoensuu.fi sivuston ja tulevan Joensuun luonto nettiportaalin kautta tullaan viestimään luonnon monimuotoisuuden merkityksestä. Toimenpideohjelmalla voidaan ohjata toimenpiteitä, mutta varsinaiset toimenpiteet toteutuvat itse toiminnan kautta. Lisäksi toimenpiteitä voidaan toteuttaa hankkeina ja tekemällä monimuotoisuuden kannalta tärkeiden lajien ja elinympäristöjen kartoituksia.

Luonnon muotoisuuden toimintaohjelma on tarkoitus saada valmiiksi kesällä 2020.

Suomen ympäristökeskus, ympäristöministeriö ja kuntaliitto ovat valmistelleet syksyn aikana luontoviisaat kunnat verkoston perustamista. Verkosto voisi esimerkiksi hankkeiden kautta tukea luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteita kuten ennallistamishankkeita, vieraslajien torjuntaa ja ekologista kompensatiota.

Valmistelija ja lisätiedot: ympäristönsuojelupäällikkö Jari Leinonen

Ympäristönsuojelupäällikön päätösehdotus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se antaisi edellä kirjoitetun vastauksen Antti Saarelaisen ja muiden valtuutettujen valtuustoaloitteeseen luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimenpideohjelman laatimisesta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KH 28.10.2019 § 415

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Antti Saarelaisen ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 25.11.2019 § 147

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Antti Saarelaisen ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa neljä valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.